

Aleg. 292.

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Wysoki Sejmie!

Komisya szkolna, mając sobie przydzielone powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. lipca 1913 L. 96.534, zawierające projekt t. z. regulacyi płac nauczycieli w publicznych szkołach ludowych, uznała zgodnie, że w trudniejszych warunkach konieczne jest podwyższenie poborów tych nauczycieli i wzięła natychmiast pod obrady zarówno projekt Wydziału krajowego, jak i inne projekty regulacyi, które pojawiły się albo w poprzednich obradach Komisji szkolnej, albo też w prasie i na zgromadzeniach nauczycielskich.

Projekty te odbiegały od siebie bardzo daleko zarówno co do podstawy przyjętej do regulacyi, jakoteż co do skutków finansowych; poruszały się bowiem między kwotą 18,000.000 K, a kwotą 4,300.000 K.

Najdroższym okazał się projekt, oparty na poborach czterech najniższych rang urzędników państwowych, a nadto projekt ten okazywał szereg rozmaitych trudności w przedmiocie procentowego rozdziału poborów urzędników tych rang i wcielenia nauczycieli do rozmaitych stopni płac w każdej z tych rang. Pominąwszy jednak te trudności, największą przeszkodą był efekt finansowy, przekraczający tak skutek podniesienia płac według tych stopni i skutek automatycznego wzrostu tych wydatków, jakoteż skutek bezpośrednio z tem związanego podniesienia emerytur, kwotę 18 milionów koron, a więc przekraczający bezwzględnie możność skarbu krajowego z wliczeniem wszelkich możliwych nowych źródeł dochodów (z przekazania ze Skarbu Państwa) i bardzo znacznym podwyższeniem krajowych dodatków.

To też Komisya szkolna, chociaż odniosła się bardzo sympatycznie do tego projektu i pragnęła go w jakiejś skromniejszej mierze wziąć za podstawę regulacyi, nie mogła tej myśli przeprowadzić, zwłaszcza, gdy po porozumieniu się z Komisją budżetową i rozważeniu finansowego położenia kraju, przekonała się, że w chwili obecnej nie można w żaden sposób przeznaczyć na tę regulację sumy wyższej nad 8 milionów koron.

Zadaniem Komisji było więc użyć powyższej kwoty w ten sposób, aby podwyższenie poborów rozłożyć ile możności równomiernie na różne kategorie nauczycieli, zwracając szczególniejszą uwagę na kategorie najgorzej sytuowane,

zmniejszyć wydatnie liczbę tych kategori, dążyć do usunięcia systemu płac miejscowo-klasowego, nastroczającego powody do wielu skarg a nadto usunięcie z dotychczasowej ustawy tych postanowień, które okazały się z biegiem czasu, jako zbyt przykre i dotkliwe.

Ku temu celowi wybrała Komisya szkolna drogę wskazaną dotychczasowym rozwojem sprawy. Gdy przed kilku laty Wysoki Sejm przystąpił do regulacji płac, poszedł drogą zniesienia ówczesnej najniższej klasy płac. Idąc teraz tą drogą, Komisya proponuje zniesienie najniższej klasy i włączenie jej do wyższej, która wskutek tego staje się teraz kategorią powszechną, albowiem z ogólnej sumy nauczycieli szkół ludowych pospolitych, wynoszącej prawie 10.000, obejmie 9.038 nauczycieli, czyli przeszło 90%.

I.

Stopnie! płac stałych w tej ogólnej kategorii ustanowione na 1.300, 1.500 i 1.700 K w stosunku po $\frac{1}{3}$ na każdy stopień, przedstawiają dla ogromnej większości nauczycieli bezpośrednie i natychmiastowe podniesienie płacy stałej o 300 K rocznie, a nadto rozkład daleko korzystniejszy niż dotychczasowy, który w obu dotychczasowych klasach najniższych (III i IV) był w ten sposób obliczony, iż stopień najniższy obejmował $\frac{1}{2}$ całej sumy nauczycieli, a stopnie wyższy i najwyższy tylko po $\frac{1}{4}$.

Co do zaliczenia nauczycieli z dotychczasowych klas do nowych stopni płac w kategorii ogólnej, Komisya proponuje rezolucyę, mającą służyć Radzie szkolnej za wskazówkę przy wykonaniu tej ustawy.

Z tej kategorii ogólnej stanowią wyjątek tylko nauczyciele w miastach większych i największych, gdzie stosunki ekonomiczne wymagają nieodbicie wydatnego podniesienia płac, a nadto nauczyciele szkół wydziałowych odrębnych i w klasach wydziałowych połączonych z pospolitemi.

Dlatego też Komisya proponuje dla miast, podlegających ustawie z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24, oraz dla miast zrównanych z niemi pod względem poborów nauczycielskich w myśl ustawy z d. 23. kwietnia 1911 Dz. u. kr. Nr. 72, płace wyższe od kategorii ogólnej, a mianowicie dwa stopnie płac w wysokości 1.800 K i 2.100 K po połowie ogólnej liczby nauczycieli w tych miastach; dla miast rządzących się własnym statutem również 2 stopnie płac po 2.100 i 2.300 K; zaś dla nauczycieli szkół wydziałowych dwa stopnie płac wyższe o 200 K od dotychczasowych.

Ponieważ powyższe stopnie płac tylko dla pewnej części nauczycieli w miastach, objętych ustawą z 13. marca 1889 okazują pewne podwyższenie (100 względnie 200 K) i dla nauczycieli szkół wydziałowych podwyższenie po 200 K, przeto Komisya szkolna na innem miejscu proponuje podwyższenie ich poborów, mianowicie przez przyznanie wyższych dodatków na mieszkanie.

Dotychczasowe pobory nauczycieli przedstawiają się w porównaniu z proponowanymi w następujący sposób:

Dotychczas:			Odtąd:		
Klasa IV.					
3.922	naucz. z płacą po 1.000 K		3 012	naucz. z płacą po 1.300 K	
1.960	" " " 1.200 "		3.013	" " " 1.500 "	
1.964	" " " 1.400 "		3.013	" " " 1.700 "	
Klasa III.					
598	" " " 1.300 "				
297	" " " 1.500 "				
297	" " " 1.700 "				

Wydatek zwiększony w porównaniu z dotychczasowym o 2,805.800 K.

W miastach objętych ustawą z roku 1889:

Dotychczas:

Odtąd:

369	naucz. szkół pospolitych po 1.700 K	372	naucz. szkół pospolitych po 1.800 K
187	" " " " 1.960 "	371	" " " " 2.100 "
187	" " " " 2.100 "		
131	" " wydziałowych " 2.100 "	131	" " wydziałowych " 2.300 "
132	" " " " 2.300 "	132	" " " " 2.500 "

W miastach rządzących się własnym statutem (wliczony tylko Kraków, ponieważ Lwów opłaca nauczycieli z własnych funduszków):

Dotychczas:

Odtąd:

85	naucz. szkół pospolitych po 2.100 K	85	naucz. szkół pospolitych po 2.100 K
86	" " " " 2.300 "	86	" " " " 2.300 "
29	" " wydziałowych " 2.300 "	29	" " wydziałowych " 2.500 "
29	" " " " 2.500 "	29	" " " " 2.700 "

Wydatek zwiększony wyniesie 137.600 K.

Katecheci i nauczyciele religii z akademickim wykształceniem, tworzą jak dotąd zarówno w kategorii ogólnej, jakoteż w obu kategoriach większych miast osobny etat o najwyższym stopniu płacy, nie wliczony jednak do najwyższego stopnia innych nauczycieli.

Wydatek zwiększony z tego powodu wyniesie 29.400.

Wynagrodzenie nauczycieli tymczasowych unormowane było dotychczas rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 28. czerwca 1907 L. 22.579 i wynosiło:

W klasie IV. po egzaminie dojrzałości 700 K i 10% na mieszkanie,
po egzaminie kwalifikacyjnym 900 K i 10% na mieszkanie,
po egzaminie wydziałowym 1.000 K i 10% na mieszkanie;

W klasie III. w podobnych warunkach 800, 1.000 i 1.100 K i 10% na mieszkanie;

W klasie II. 900, 1.100 i 1.200 K i 10% na mieszkanie;

W klasie I. 1.000, 1.200 i 1.400 K i 10% na mieszkanie;

W szkołach wydziałowych klasa II. 1.300 K, klasa I. 1.400 K i 10% na mieszkanie.

Obecnie proponuje Komisya dla nauczycieli tymczasowych w szkołach pospolitych, kategorii ogólnej w warunkach jak dawniej 900, 1.000 i 1.200 K i 10% na mieszkanie; w miastach objętych ustawą z 1889 roku 1.000, 1.200 i 1.300 K i 20% na mieszkanie; w miastach rządzących się własnym statutem 1.100, 1.300 i 1.500 K i 20% na mieszkanie.

Wydatek z tego powodu zwiększony, wynosi 1,369.000 K.

II.

Dodatki pięcioletnie były dotąd ustanowione w wysokości: po 5-cio letniej służbie 100 K, po 10-cio letniej 100 K, po 15-sto letniej 150 K, po 20-sto letniej 150 K, po 25-cio letniej 200 K i po 30-to letniej 200 K, wynosiły więc razem 900 K wliczalnych do emerytury na równi z płacą stałą. Obecnie Komisya szkolna proponuje w tej rubryce podwyższenie znaczne odnoszące się zarówno do wszystkich nauczycieli, albowiem proponuje sześć dodatków pięcioletnich (po 5, 10, 15, 20, 25 i 30 latach służby) wszystkich po 200 K, czyli razem 1.200 K wliczalnych do emerytury, a więc dla każdego nauczyciela stałego podwyższenie poborów o 300 K.

Wydatek z tego powodu zwiększony, wynosi 1,200.350 K.

III.

Dodatki na mieszkanie były dotąd unormowane w następującym wymiarze: w klasie IV. 200 K dla nauczycieli, 100 K dla nauczycielek; w klasie III. 300 K dla nauczycieli, 200 K dla nauczycielek; w klasie II. 400 K dla nauczycieli, 250 K dla nauczycielek, w klasie I. 500 K dla nauczycieli, 300 K dla nauczycielek.

Komisya szkolna uznając niedostateczność tego dodatku w dzisiejszych warunkach drożyzny mieszkań, proponuje następujący wymiar tego dodatku:

- W kategorii ogólnej: a) wsie 200 K dla nauczycieli i nauczycielek,
 b) miasteczka (dotąd kl. III.) 400 K dla nauczycieli,
 300 K dla nauczycielek;
 w miastach objętych ustawą z 1889 roku: 600 K dla nauczycieli,
 400 K dla nauczycielek;
 w miastach rządzących się własnym statutem 800 K dla nauczycieli,
 500 K dla nauczycielek,

a mianowicie w dwóch ostatnich kategoriach zarówno dla nauczycieli i nauczycielek w szkołach pospolitych jak i w szkołach wydziałowych.

Komisya szkolna proponuje jednak, aby te nauczycielki, które zaślubione są nauczycielom w tej samej miejscowości, korzystającym z mieszkania w naturze, policzono dodatek na mieszkanie tylko w dotychczasowym wymiarze.

Nadto proponuje komisya szkolna, rzecz dla ogółu nauczycielstwa bardzo korzystną a mianowicie, aby dodatki na mieszkanie były odtąd wliczalne o 40% do emerytury. Przeto zmniejsza się znacznie ubytek w dochodach nauczycieli przechodzących na emeryturę i zapewnia się podwyższenie znaczne emerytury, zwiększonej już wskutek podniesienia płac stałych i dodatków pięcioletnich. Nauczycielom, korzystającym z mieszkania w naturze, policzone będzie do emerytury 40% dodatku na mieszkanie ustanowionego dla danej kategorii.

Wydatek z powodu podwyższenia dodatków na mieszkanie

wzrośnie o	334.250 K
wskutek podwyższenia emerytur o	600.000 „
wskutek doliczenia do emerytury 40% dodatku na mieszkanie o	200.000 „

IV.

W następstwie tych podwyższeń wzrosną jeszcze następujące wydatki:

a) remuneracye za godziny nadobowiązkowe o	88.000 K
b) wydatek na zastępstwo nauczycieli urlopowanych o	80.000 „
c) wydatek na 20 nauczycieli, ustanowionych w celu zastępstwa posad opróżnionych o	4.600 „
d) na dodatek na mieszkanie dla nauczycieli w gminach podmiejskich o	12.000 „
e) wydatek na koszty przeniesień ze względów służbowych o	15.000 „

Skutkiem tych zarządzeń i podwyższeń jest znaczne polepszenie doli przeważnej większości nauczycieli, które dla różnych kategorii przedstawia się w następujący sposób:

a) nauczyciel szkoły ludowej w dotychczasowej kl. IV. pobierał dotąd w stopniu najniższym 1.000 K, otrzyma zaś 1.300; po pięcioletniej służbie miał dotąd 1.100 K, otrzyma zaś 1.500; po dziesięcioletniej służbie miał dotąd 1.200 K, otrzyma zaś 1.700; po piętnastoletniej miał dotąd 1.350 K, otrzyma zaś 1.900 K itd.;

b) nauczyciel tejże klasy w stopniu średnim pobierał dotąd 1.200 K, otrzyma zaś 1.500; po dziesięcioletniej służbie miał dotąd 1.400 K, otrzyma zaś 1.900; po piętnastoletniej miał dotąd 1.550, otrzyma zaś 2.100; po dwudziestoletniej miał dotąd 1.700, otrzyma zaś 2.300 K;

c) nauczyciel tejże klasy w stopniu najwyższym pobierał dotąd 1.400 K, otrzyma zaś 1.700; po piętnastoletniej służbie miał dotąd 1.750, otrzyma zaś 2.300; po dwudziestoletniej miał dotąd 1.900, otrzyma zaś 2.500 K;

d) nauczyciel klasy III dotychczasowej pobierał dotąd w stopniu najniższym 1.300, otrzyma zaś 1.700 K (w tem o 200 K większy dodatek na mieszkanie); po pięcioletniej służbie miał 1.400, otrzyma zaś 1900 K itd.;

e) nauczyciel tejże klasy w stopniu średnim pobierał dotąd 1.500 K, otrzyma zaś 1.900 (w tem o 200 K większy dodatek na mieszkanie) i dalszy wzrost wskutek wyższych dodatków pięcioletnich;

f) nauczyciel tejże klasy w stopniu najwyższym pobierał dotąd 1.700 K, otrzyma zaś 1900 K, a ponieważ liczy najmniej 15 lat służby, więc pobiera jako zwyczajną w dodatku pięcioletnim nadto 250 K.

Przechodząc na emeryturę mógł otrzymać nauczyciel kl. IV. dotąd najwyższej 1.400 K płacy i 900 K dodatku pięcioletniego, czyli 2.300 K, obecnie otrzyma $1.700 + 1.200 + 80 = 2.980$ K: nauczyciel kl. III. mógł otrzymać najwyższej $1.700 + 900 = 2.600$, obecnie otrzyma $1.700 + 1.200 + 160 = 3.060$.

W klasie miast objętych ustawą z r. 1889 miał dotąd nauczyciel w stopniu niższym $1.700 + 400$ K, obecnie otrzyma $1.800 + 600$ K i dalszy wzrost wskutek podwyższenia dodatków pięcioletnich; w stopniu wyższym więc przynajmniej po 10 latach służby miał dotąd $2.300 + 400$, otrzyma zaś $2.500 + 600$ K.

Przechodząc na emeryturę mógł pobierać najwyższej $2.100 + 900 = 3.000$ K, otrzyma zaś $2.100 + 1.200 + 240 = 3.540$ K.

W miastach rządzących się własnym statutem nauczyciel miał dotąd w stopniu niższym $2.100 + 500$ K, otrzyma zaś $2.100 + 800$; po pięcioletniej służbie miał $2.200 + 500$ K, otrzyma zaś $2.300 + 800$ itd.

W stopniu wyższym (więc przynajmniej po dziesięcioletniej służbie miał dotąd $2.500 + 500$ K, otrzyma zaś $2.700 + 800$ itd.

Przechodząc na emeryturę mógł pobierać najwyższej $2.300 + 900$, otrzyma zaś $2.300 + 1.200 + 320$ K.

Nauczyciel szkoły wydziałowej w miastach objętych ustawą z r. 1889 otrzymywał dotąd w stopniu niższym $2.100 + 400$ K, otrzyma zaś $2.300 + 600$ K itd.; w stopniu wyższym (a więc po dziesięcioletniej służbie) otrzymywał dotąd $2.300 + 200 + 400$ K, otrzyma zaś $2.500 + 400 + 600$ K itd.

Przechodząc na emeryturę mógł pobierać najwyższej $2.300 + 900$ K, otrzyma zaś $2.500 + 1.200 + 240$ K.

W miastach rządzących się własnym statutem pobierał nauczyciel szkoły wydziałowej w stopniu niższym $2.300 + 500$ K, otrzyma zaś $2.500 + 800$ K itd.; w stopniu wyższym (więc po dziesięcioletniej służbie) pobierał $2.500 + 200 + 500$ K, otrzyma zaś $2.700 + 400 + 800$ K itd.

Przechodząc na emeryturę mógł pobierać najwyższej $2.500 + 900$ K, otrzyma zaś $2.700 + 1.200 + 320$ K.

Polepszenie więc we wszelkich stopniach płacy jest bardzo znaczne, a rozkłada się ile możności równomiernie na wszystkich nauczycieli.

V.

Oprócz powyższych daleko idących zmian w udotowaniu nauczycieli proponuje nadto Komisya szkolna:

1. Zmianę art. 36. ustawy o stosunkach prawnych, znoszącą pobierane dotąd od zamężnych nauczycielek opłaty w wysokości 10% od ich płacy. Ubędzie wskutek tego w dochodach kwota 140.000 K, ale zniesiony będzie nader przykry podatek, opłacany przez nauczycielki zamężne.

3. Zgodnie z propozycją Wydziału krajowego zmianę art. 40, oznaczającego jako najniższą emeryturę 500 K, która odtąd ma wynosić 600 K.

3. Zgodnie z propozycją Wydziału krajowego zmianę art. 44, oznaczającego jako najniższą pensję wdowią 400, która odtąd ma wynosić 500 K.

4. Zgodnie z propozycją Wydziału krajowego zmianę art. 49, usuwającą przez opuszczenie końcowych słów w pierwszym ustępie: „a na wszystkie dzieci razem najwyżej 400 K“ nader przykre a nieusprawiedliwione ograniczenie pensji sierocińskiej dzieci po stracie obojga rodziców.

5. Zgodnie z propozycją Wydziału krajowego zmianę art. 52. podnoszącą emerytury, pensje wdów i datki na wychowanie w wymiarach z przed r. 1907.

Wydatek na ten cel wyniesie 254.209 K rocznie, zmniejszać się jednak będzie z każdym rokiem, póki całkiem nie zniknie.

6. Dalej celem uniknięcia mylnej interpretacji drobne zmiany art. 39 i art. 56 i 58.

Wszystkie te wnioski i zmiany ustawy powodują roczny wzrost wydatków o 7,270.209 K, do czego należy doliczyć roczny wzrost automatyczny, który wyniesie około 700.000 K, tak że wydatek cały wyniesie 7,970.209 K.

Do tego należy doliczyć ryczałt roczny w kwocie 300.000 K dla miasta Lwowa, które pokrywa z własnych funduszków wydatki na swoje szkoły pospolite i wydziałowe.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uchwała załączony projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia obowiązującej ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

2. Sejm uchwała rezolucję, wzywającą c. k. Radę szkolną krajową, aby przy zaliczeniu nauczycieli do nowych kategorii trzymała się lat służby i stopni dotychczasowej płacy.

Przewodniczący:
Bandrowski.

Sprawozdawca:
German.

Projekt.

Ustawa

z dnia zmieniająca art. 11. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73 w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 23. kwietnia 1911 Dz. u. kr. Nr. 72 art. 13, 16 i 63 ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73 w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49 oraz art. 9, 12, 36, 39, 40, 44, 49, 52, 56 i 58 ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuł 11. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73. w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 23. kwietnia 1911 Dz. u. kr. Nr. 72., artykuły 13, 16 i 63. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73. w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49., oraz artykuły 9., 12., 36, 39, 40, 44, 49, 52, 56 i 58. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73. o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych znoszą się w dotychczasowym brzmieniu, a mają opiewać, jak następuje:

(Dotychczasowe postanowienia ustawy):

Art. 9.

Jeżeli dobro szkoły tego koniecznie wymaga, może Rada szkolna krajowa nauczyciela stałego przenieść ze względów służbowych na inną posadę stale lub tymczasowo i to tak nauczyciela mianowanego z terna, jak nauczyciela miano-

(Projekt):

Art. 9.

Jeżeli dobro szkoły tego koniecznie wymaga, może Rada szkolna krajowa nauczyciela stałego przenieść ze względów służbowych na inną posadę stale lub tymczasowo i to tak nauczyciela mianowanego z terna jak nauczyciela miano-

wanego na podstawie prezenty, byleby przytem nie ponosił uszczerbku w pobieranej płacy i dodatkach. Nauczyciela nie można jednak w ten sposób umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty, chyba za zgodą tego, komu służy prawo prezentowania.

Rekurs lub przedstawienie przeciw takiemu przeniesieniu nie ma mocy wstrzymującej.

Nauczycielowi, przeniesionemu ze względów służbowych do innej miejscowości, należy się z funduszu szkolnego krajowego zwrot kosztów przeniesienia, a w szczególności:

a) kosztów przejazdu jego samego i jego rodziny, przy nauczycielkach tylko kosztów przejazdu jej samej. Wymiar tych kosztów oznaczy Rada szkolna krajowa drogą ogólnego rozporządzenia;

b) tytułem wszystkich innych kosztów płaca miesięczna (bez dodatków), jeżeli jest nieżonatym lub wdowcem bezdzietnym; płaca dwumiesięczna, jeżeli ma żonę, a nie ma dzieci małoletnich, lub jeśli jest wdowcem, a ma dzieci małoletnie; płaca trzymiesięczna, jeśli ma żonę i dzieci małoletnie; płaca jednomiesięczna nauczycielce.

Nauczyciela stałego, przeniesionego za karę na mocy orzeczenia dyscyplinarnego (art. 24. ustęp c) nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty, chyba za zgodą tego, komu służy prawo prezentowania. Nauczycielowi takiemu nie należy się zwrot kosztów przeniesienia.

Art. 11.

A) Roczne płace nauczycieli szkół ludowych publicznych dzielą się na następujące klasy:

a) w szkołach pospolitych:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdym mieście 2.300 K, a dla drugiej połowy posad 2.100 K.

II. klasa w miastach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z d. 13. marca 1889, Dz. u. kr. Nr. 24. dla $\frac{1}{4}$ części ogółu posad 2.100 K, dla $\frac{1}{4}$ części posad 1.900 K, dla $\frac{2}{4}$ części posad 1.700 K.

III. klasa w gminach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z d. 3. lipca 1896, Dz. u. kr. Nr. 51. dla $\frac{1}{4}$ części ogółu posad 1.700 K, dla $\frac{1}{4}$ części posad 1.500 K, dla $\frac{2}{4}$ części posad 1.300 K.

wanego na podstawie prezenty, byleby przytem nie ponosił uszczerbku w pobieranej płacy i dodatkach. Nauczyciela nie można jednak w ten sposób umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty, chyba za zgodą tego, komu służy prawo prezentowania.

Rekurs lub przedstawienie przeciw takiemu przeniesieniu nie ma mocy wstrzymującej.

Nauczycielowi, przeniesionemu ze względów służbowych do innej miejscowości, należy się z funduszu szkolnego krajowego zwrot kosztów przeniesienia, a w szczególności:

a) kosztów przejazdu jego samego i jego rodziny, przy nauczycielkach tylko kosztów przejazdu jej samej. Wymiar tych kosztów oznaczy Rada szkolna krajowa drogą ogólnego rozporządzenia;

b) tytułem wszystkich innych kosztów płaca miesięczna (bez dodatków), jeżeli jest nieżonatym lub wdowcem bezdzietnym; płaca dwumiesięczna, jeżeli ma żonę, a nie ma dzieci małoletnich, lub jeśli jest wdowcem, a ma dzieci małoletnie; płaca trzymiesięczna, jeśli ma żonę i dzieci małoletnie; płaca jednomiesięczna nauczycielce z wyjątkiem takich nauczycielek, które będąc zamężne za nauczycielem równocześnie z mężem przeniesione zostają na inną posadę.

Nauczyciela stałego, przeniesionego za karę na mocy orzeczenia dyscyplinarnego (art. 24. ustęp c) nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty, chyba za zgodą tego, komu służy prawo prezentowania. Nauczycielowi takiemu nie należy się zwrot kosztów przeniesienia.

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych publicznych wynoszą:

A) w szkołach pospolitych:

I. w miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdym mieście 2.300 K., a dla drugiej połowy 2.100 K.

II. W miastach podlegających ustawie z 13. marca 1889 r. Nr. 24. Dz. u. kr. oraz w miastach zrównanych z niemi pod względem poborów nauczycielskich w myśl art. 11. ustawy z 23. kwietnia 1911 Nr 72 Dz. u. kr. dla połowy 2.100 K, a dla drugiej połowy 1.800 koron.

III. We wszystkich innych gminach miejskich i wiejskich kraju dla $\frac{1}{3}$ części posad w każdym okręgu szkolnym 1.700 K, dla $\frac{1}{3}$ części posad 1.500 K, dla $\frac{1}{3}$ części posad 1.300 K.

IV. klasa w reszcie gmin dla $\frac{1}{4}$ części posad w każdym powiecie 1.400 K, dla $\frac{1}{4}$ części posad 1.200 K, dla $\frac{2}{4}$ części posad 1.000 K.

b) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych połączonych z gminami:

I. W miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdym mieście 2.500 K, dla drugiej połowy 2.300 K.

II. klasa w innych miastach dla połowy 2.100 K.

W przypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących, może Rada szkolna krajowa za zgodą Wydziału krajowego przesunąć miejscowości do wyższej klasy plac nauczycielskich.

B) Wynagrodzenie nauczyciela tymczasowo ustanowionego oznacza Rada szkolna krajowa, nie może ono jednak:

a) dla nauczyciela, który złożył egzamin dojrzałości i kwalifikacyjny, wynosić mniej niż 900 K,

b) dla nauczyciela, który złożył egzamin dojrzałości, oraz dla nauczyciela, który złożył egzamin kwalifikacyjny za dyspensą od egzaminu dojrzałości, wynosić mniej niż 700 K,

c) dla nauczyciela pomocniczego bez kwalifikacji wynosić mniej niż 500 K.

Wynagrodzenie nauczyciela tymczasowego nie może zaś przewyższać poborów nauczyciela stałego, którego miejsce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

B) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych połączonych z gminami:

I. W miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdym mieście 2.700 K, dla drugiej połowy 2.500 K.

II. W innych miastach dla połowy posad 2.500 K, dla drugiej połowy 2.300 K.

Roczne wynagrodzenie tymczasowych nauczycieli ustanawia się w następującej wysokości:

1. W szkołach gminnych:

a) w miastach, rządzących się własnym statutem, jeżeli nauczyciel tymczasowy posiada świadectwo dojrzałości z seminarium nauczycielskiego 1.100 K, jeżeli posiada nadto patent kwalifikacyjny do szkół gminnych 1.300 K, a jeżeli posiada także patent kwalifikacyjny do szkół wydziałowych 1.500 K;

b) w miastach objętych ustawą z 18. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr., oraz miastach zrównanych z niemi pod względem poborów nauczycielskich w myśl art. 11. ustawy z 23. kwietnia 1911 Nr. 72 Dz. u. kr., jeżeli nauczyciel tymczasowy posiada świadectwo dojrzałości z seminarium nauczycielskiego 1.000 K, jeżeli posiada nadto patent kwalifikacyjny do szkół gminnych 1.200 K, a jeżeli posiada także patent kwalifikacyjny do szkół wydziałowych 1.300 K;

c) we wszystkich innych gminach miejskich i wiejskich kraju, jeżeli nauczyciel tymczasowy posiada świadectwo dojrzałości z seminarium nauczycielskiego lub patent kwalifikacyjny do szkół gminnych, uzyskany za dyspensą od egzaminu dojrzałości 900 K, jeżeli posiada świadectwo dojrzałości i patent kwalifikacyjny do szkół gminnych 1.100 K, a jeżeli posiada także patent kwalifikacyjny do szkół wydziałowych i zajmuje posadę przy 5- lub 6-klasowej szkole ludowej 1.200 K.

2. W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych połączonych z gminami:

a) w miastach rządzących się własnym statutem 1500 K rocznie;

b) w innych miastach 1400 K.

3. Wynagrodzenie nauczyciela pomocniczego bez kwalifikacji ustanawia się w wysokości 600 K.

Art. 12.

Przy posuwaniu nauczycieli do płac wyższych w obrębie każdej klasy uwzględnić należy obok czasu służby, zachowania się i aplikacji nauczyciela okoliczność, że nauczyciel obciążony jest rodziną.

Do płacy najwyższej w klasie II. i III. płac posunięci być mają przedewszystkiem nauczyciele szkół o pięciu lub więcej klasach, którzy posiadają egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom stałym na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych.

Rok lub lata służby nieskutecznej lub nagannej nie będą wliczane do lat uprawniających do przyznania dodatku pięcioletniego. Lata służby w ten sposób potrącić się mające oznaczone być mają w każdym przypadku przy służbie nagannej orzeczeniem Rady szkolnej krajowej, skazującym nauczyciela na karę dyscyplinarną, a przy nieskuteczności służby, orzeczeniem Rady szkolnej okręgowej, opierającym się na wizytacyi szkoły co najmniej dwukrotnej w ciągu jednego roku i stwierdzającym, że nieskuteczność służby nastąpiła z winy nauczyciela.

Dodatek pięcioletni przyznany być może najwięcej sześć razy i wynosi za pierwsze dwa pięcioletnia (po 5 i 10 roku służby) po 100 koron, za następne dwa pięcioletnia (po 15 i 20 roku służby) po 150 K, za ostatnie dwa pięcioletnia (po 25 i 30 roku służby) po 200 K.

Dodatki pięcioletnie, zapadłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy, mają być utrzymane według postanowień ustaw wówczas obowiązujących, jednak podwyższone stosownie do postanowień niniejszej ustawy.

W razie nadania posady w szkołach galicyjskich nauczycielowi, zajmującemu posadę w innem królestwie lub kraju koronnym, w Radzie państwa reprezentowanym,

Art. 12.

Przy przyznawaniu nauczycielom wyższych stopni płac w obrębie każdej w art. 11. wymienionej kategorii należy obok czasu służby, zachowania się i aplikacji uwzględnić także obciążenie rodziną.

Najwyższe stopnie płac w miastach i miasteczkach przyznawać należy przedewszystkiem nauczycielom szkół o 5-ciu lub więcej klasach, którzy posiadają egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych.

Nauczyciele religii osobno ustanowieni, którzy ukończyli studia teologiczne na Uniwersytecie lub w teologicznym zakładzie naukowym, otrzymują od razu przy nominacji najwyższy stopień płacy odpowiedniej kategorii szkół.

Ci nauczyciele religii stanowią osobny etat, nie będą zatem wliczani do ogólnej liczby nauczycieli tego stopnia płacy.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom stałym na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni po 200 K za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych.

Rok lub lata służby nieskutecznej lub nagannej nie będą wliczane do lat uprawniających do przyznania dodatku pięcioletniego. Lata służby w ten sposób potrącić się mające oznaczone być mają w każdym przypadku przy służbie nagannej orzeczeniem Rady szkolnej krajowej, skazującym nauczyciela na karę dyscyplinarną, a przy nieskuteczności służby, orzeczeniem Rady szkolnej okręgowej, opierającym się na wizytacyi szkoły co najmniej dwukrotnej w ciągu jednego roku i stwierdzającym, że nieskuteczność służby nastąpiła z winy nauczyciela.

Dodatek pięcioletni przyznany być może najwięcej sześć razy.

Dodatki pięcioletnie, zapadłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy, mają być utrzymane według postanowień ustaw wówczas obowiązujących, jednak podwyższone stosownie do postanowień niniejszej ustawy.

W razie nadania posady w szkołach galicyjskich nauczycielowi zajmującemu posadę w innem królestwie lub kraju koronnym, w Radzie państwa reprezentowanym, należy mu policzyć, stosownie do powyższych postanowień, lata służby stałej spędzonej na poprzednich posadach, do wymiaru dodatków pięcioletnich, o ile

należy mu policzyć stosownie do powyższych postanowień lata służby stałej spędzonej na poprzednich posadach, do wymiaru dodatków pięcioletnich, o ile w owym kraju bywa przestrzegana pod tym względem zasada wzajemności.

Art. 16.

Każdemu stałemu dyrektorowi, stałemu kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi szkoły jednoklasowej, należy się stosownie wolne mieszkanie, ile możliwości w budynku szkolnym.

W braku takiego mieszkania należy się im z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązani do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Wszyscy inni nauczyciele stali pobierają dodatek na mieszkanie wynoszący:

a) przy pierwszej klasie płac 500 K dla nauczycieli, 300 K dla nauczycielek, tak w szkołach wydziałowych, jakoteż w pospolicznych;

b) przy drugiej klasie płac 400 K dla nauczycieli, 250 K dla nauczycielek, tak w szkołach wydziałowych, jakoteż w pospolicznych;

c) przy trzeciej klasie płac 300 K dla nauczycieli, 200 K dla nauczycielek;

d) przy czwartej klasie płac 200 K dla nauczycieli, 100 K dla nauczycielek.

Jeżeli jednak zabudowania gminy, graniczącej z miastem zaliczonem do I. i II. klasy płac nauczycielskich stanowią dalszy bezpośredni ciąg zabudowań miejskich, to nauczycielom takiej gminy przyznany będzie wyższy dodatek na mieszkanie, a mianowicie:

a) w gminach graniczących ze Lwowem i Krakowem 400 K nauczycielowi, 250 K nauczycielce,

b) w gminach graniczących z miastem, zorganizowanem na podstawie ustawy krajowej z dnia 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24, 300 K nauczycielowi, a 200 K nauczycielce.

Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu Wydziału krajowego, oznaczy gminy, które podpadają pod to określenie.

Czy tymczasowemu dyrektorowi lub kierownikowi szkoły ma być przyznane mieszkanie, czy też wynagrodzenie za mieszkanie i w jakiej wysokości, orzeka Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym wypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązani do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

w owym kraju bywa przestrzegana pod tym względem zasada wzajemności.

Art. 16.

Każdemu stałemu dyrektorowi, stałemu kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi szkoły jednoklasowej, należy się stosownie wolne mieszkanie, ile możliwości w budynku szkolnym.

W braku takiego mieszkania, należy się im z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązani do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Wszyscy inni nauczyciele stali pobierają dodatek na mieszkanie wynoszący:

a) w miastach rządzących się własnym statutem w szkołach wydziałowych i pospolicznych 800 K dla nauczycieli, 500 K dla nauczycielek, zaś 300 K dla nauczycielek, zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości,

b) w miastach podlegających ustawie z dnia 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 tudzież w miastach zrównanych z niemi co do poborów nauczycielskich, 600 koron dla nauczycieli, 400 koron dla nauczycielek, zaś 250 K dla nauczycielek, zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości,

c) we wszystkich innych gminach miejskich podlegających ustawie z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr. 400 K dla nauczycieli, 300 K dla nauczycielek, zaś 200 K dla nauczycielek zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości,

d) w gminach wiejskich 200 K dla nauczycieli i nauczycielek, zaś 100 K dla nauczycielek, zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości.

Jeżeli jednak zabudowania gminy graniczącej z miastem Lwowem lub Krakowem lub miastami podlegającymi ustawie z 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. stanowią dalszy bezpośredni ciąg zabudowań miejskich, to nauczycielom takiej gminy

Wszyscy inni nauczyciele tymczasowi, o ile nie mają wolnego mieszkania w budynku szkolnym, pobierają dodatek na mieszkanie, wynoszący 10% ich wynagrodzenia.

przyznany będzie wyższy dodatek na mieszkanie, a mianowicie:

a) w gminach graniczących ze Lwowem lub Krakowem 600 K dla nauczycieli, 400 K dla nauczycielek, zaś dla nauczycielek zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego 250 K i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości,

b) w gminach graniczących z innymi miastami, dla nauczycieli 400 K, dla nauczycielek 300 K, zaś dla nauczycielek zaślubionych nauczycielom, którzy mają prawo do wolnego mieszkania służbowego 200 K i pełniących obowiązki w jednej z mężem miejscowości.

Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu Wydziału krajowego oznaczy gminy, które podpadają pod to określenie.

Czy tymczasowemu dyrektorowi lub kierownikowi szkoły ma być przyznane mieszkanie, czy też wynagrodzenie za mieszkanie i w jakiej wysokości, orzeka Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiewszy się ze stronami obowiązanymi do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Wszyscy inni nauczyciele tymczasowi, o ile nie mają wolnego mieszkania w budynku szkolnym, pobierać będą dodatek na mieszkanie wynoszący:

a) w miastach rządzących się własnym statutem oraz w miastach podlegających ustawie z 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. 20% ich wynagrodzenia;

b) we wszystkich innych gminach 10% ich wynagrodzenia.

Art. 36.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela, niemającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby, zawarte bez takiego przyzwolenia, uważane będą za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Nauczycielkom, które po wejściu w życie ustawy tej wyjdą za mąż, potrąconą będzie od płacy ich względnie wynagrodzenia, pobieranego w czasie służby, 10% opłata do funduszu szkolnego krajowego.

Z opłat tych Rada szkolna krajowa pokrywać będzie wynagrodzenie nauczycielek nadetatowych, przeznaczonych do zastępowania nauczycielek chorych i urlopowanych.

Art. 39.

Wymiar emerytury zależy od wysokości poborów i od lat służby.

Co się tyczy poborów, będzie podstawą wymiaru płaca ze wszystkimi do-

Art. 36.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela nie mającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby, zawarte bez takiego przyzwolenia, uważane będą za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Art. 39.

Wymiar emerytury zależy od wysokości poborów i od lat służby.

Co się tyczy poborów będzie podstawą wymiaru płaca ze wszystkimi do-

datkami pięcioletnimi a względnie także z dodatkiem za kierownictwo (art. 14), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co się tyczy lat służby, policzy mu się wszystkie lata służby, spędzone przy szkołach ludowych etatowych, poczynawszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania po uzyskaniu świadectwa ze złożonego w seminaryum nauczycielskiem egzaminu dojrzałości.

Jeżeli przyczyna, z powodu której nastąpiło przeniesienie w czasowy stan spoczynku, ustała, ma emeryt stosownie do zarządzenia Rady szkolnej krajowej wstąpić ponownie do służby czynnej w tym samym charakterze i z temi samemi poborami, jakie miał w dniu przeniesienia w stan spoczynku, w przeciwnym razie traci prawo do emerytury.

Prawo do emerytury traci również nauczyciel w stan spoczynku przeniesiony:

a) jeżeli został skazany wyrokiem karno-sądowym, pozbawiającym go prawa obieralności do reprezentacji gminnej, o ile po ustaniu skutków prawnych zasądzenia, Rada szkolna krajowa nie przyzna mu ponownie emerytury;

b) jeżeli otrzymał posadę płatną, która daje mu prawo do zaopatrzenia.

Art. 40.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby z przyczyn wymienionych w art. 34, otrzyma odprawę, równającą się połowie poborów obliczonych podług art. 39, jeżeli nie wysłużył trzech lat; poborom rocznym, jeżeli wysłużył trzy do sześciu lat; poborom półtora rocznym, jeżeli wysłużył lat sześć.

Po wysłużonych dziesięciu latach otrzymuje emeryt $10/40$ części, a za każdy rok dalszy jeszcze $1/40$ część poborów obliczonych jak wyżej.

Ułamki roku, przekraczające 6 miesięcy, liczą się w tym razie za cały rok.

Nauczyciel do dalszej służby niezdolny, otrzymuje pełną emeryturę po wysłużonych 35 latach, a jeśli ukończył lat 60 życia, już po wysłużonych 30 latach służby.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub słuch, albo popadł w chorobę umysłową, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiązków nauczycielskich lub niezawinionego cięż-

datkami pięcioletnimi oraz 40% dodatku na mieszkanie, bez względu na to, czy nauczyciel dodatek ten pobierał w gotówce, czy też miał wolne mieszkanie służbowe, a względnie także z dodatkiem za kierownictwo (art. 14), które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co się tyczy lat służby, policzy mu się wszystkie lata służby, spędzone przy szkołach ludowych etatowych, poczynawszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania po uzyskaniu świadectwa ze złożonego w seminaryum nauczycielskiem egzaminu dojrzałości.

Jeżeli przyczyna, z powodu której nastąpiło przeniesienie w czasowy stan spoczynku, ustała, ma emeryt stosownie do zarządzenia Rady szkolnej krajowej wstąpić ponownie do służby czynnej w tym samym charakterze i z temi samemi poborami, jakie miał w dniu przeniesienia w stan spoczynku, w przeciwnym razie traci prawo do emerytury.

Prawo do emerytury traci również nauczyciel w stan spoczynku przeniesiony:

a) jeżeli został skazany wyrokiem karno-sądowym, pozbawiającym go prawa obieralności do reprezentacji gminnej, o ile po ustaniu skutków prawnych zasądzenia, Rada szkolna krajowa nie przyzna mu ponownie emerytury;

b) jeżeli otrzymał posadę płatną, która daje mu prawo do zaopatrzenia.

Ar. 40.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby z przyczyn wymienionych w art. 34, otrzyma odprawę, równającą się połowie poborów obliczonych podług art. 39., jeżeli nie wysłużył trzech lat; poborom rocznym, jeżeli wysłużył trzy do sześciu lat; poborom półtora rocznym, jeżeli wysłużył lat sześć.

Po wysłużonych dziesięciu latach otrzymuje emeryt $10/40$ części, a za każdy rok dalszy jeszcze $1/40$ część poborów obliczonych jak wyżej.

Ułamki roku, przekraczające 6 miesięcy, liczą się w tym razie za cały rok.

Nauczyciel do dalszej służby niezdolny, otrzymuje pełną emeryturę po wysłużonych 35 latach, a jeżeli ukończył lat 60 życia, już po wysłużonych 30 latach służby.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub słuch, albo papadł w chorobę umysłową, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiąz-

kiego kalectwa stał się zupełnie niezdolnym do pełnienia służby, otrzyma 10/40 poborów obliczonych jak wyżej jako emeryturę, choćby 10 lat nie wysłużył.

Emerytura nauczyciela, który, przechodząc w stan spoczynku, niezdolnym jest do wszelkiego zarobkowania, nie może wynosić mniej niż 500 koron rocznie.

Art. 44.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu nie miał jeszcze prawa do emerytury, otrzyma odprawę równającą się jednej trzeciej ostatnich jego poborów, obliczonych według art. 39.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu miał prawo do emerytury, otrzyma pensję wdowią, wynoszącą jedną trzecią część ostatnich jego poborów wliczalnych do emerytury.

Pensya ta nie może mniej wynosić niż 400 koron, pensya wdowy po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku nie może jednak wynosić więcej niż emerytura zmarłego męża.

Art. 49.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela również nie żyje, lub utraciła prawo do pensyi wdowiej, wówczas należy się sierotom po nauczycielu pensya sierocińska, wynosząca dla każdego dziecka 120 koron rocznie, a na wszystkie dzieci razem najwyżej 400 koron.

Pensya ta sierocińska przyznana będzie dzieciom po nauczycielu w zamian za dodatek, który matka ich pobierała na ich wychowanie z chwilą śmierci matki.

Art. 52.

Nauczycielom, którzy w chwili wejścia w życie tej ustawy na mocy ustaw poprzednich z dnia 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 251. i z d. 1. stycznia 1889 Nr. Dz. u. kr. Nr. 16. pobierają emeryturę, podwyższa się tę emeryturę do kwoty 300 koron, o ile jej w tej wysokości nie pobierają, a niezdolni są do wszelkiego zarobkowania.

Podwyższenie to otrzymają tylko te nauczycielki emerytowane, które w chwili wejścia w życie tej ustawy nie są zamężne.

Wdowom po nauczycielach, które w chwili wejścia w życie tej ustawy na mocy ustaw poprzednich z dnia 2. maja 1873. Dz. u. kr. Nr. 251. i z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16. pobierają

ków nauczycielskich lub niezawinionego ciężkiego kalectwa stał się zupełnie niezdolnym do pełnienia służby, otrzyma 10/40 poborów obliczonych jak wyżej jako emeryturę, choćby 10 lat nie wysłużył.

Emerytura nauczyciela, który przechodząc w stan spoczynku, niezdolnym jest do wszelkiego zarobkowania, nie może wynosić mniej niż 600 koron rocznie.

Art. 44.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu nie miał jeszcze prawa do emerytury, otrzyma odprawę równającą się jednej trzeciej ostatnich jego poborów, obliczonych według art. 39.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu miał prawo do emerytury, otrzyma pensję wdowią, wynoszącą jedną trzecią część ostatnich jego poborów wliczalnych do emerytury.

Pensya ta nie może mniej wynosić niż 500 koron, pensya wdowy po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku nie może jednak wynosić więcej niż emerytura zmarłego męża.

Art. 49.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela również nie żyje, lub jeżeli utraciła prawo do pensyi wdowiej, wówczas należy się sierotom po nauczycielu pensya sierocińska, wynosząca dla każdego dziecka 140 koron rocznie.

Pensya ta sierocińska przyznana będzie dsieciom po nauczycielu w zamian za dodatek, który matka ich pobierała na ich wychowanie z chwilą śmierci matki.

Art. 52.

Nauczycielom, którzy w chwili wejścia w życie tej ustawy, na mocy ustaw poprzednich z dnia 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 251, z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16. i z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73. pobierają emeryturę, podwyższa się tę emeryturę w stosunku do poborów, jakie by byli uzyskali, gdyby się doczekali w czynnej służbie wejścia w życie ustawy krajowej z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49. o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Takie samo podwyższenie emerytury otrzymają tylko te nauczycielki emerytowane, które w chwili wejścia w życie tej ustawy nie są zamężne.

pensję wdowią, podwyższa się pensję do kwoty 240 K, o ile jej w tej wysokości nie pobierają, a dodatek na wychowanie dzieci na każde dziecko do kwoty 80 K, a do kwoty najwyżej 240 K na wszystkie dzieci razem.

Sierotom po nauczycieli lub nauczycielce, których ojciec i matka nie żyją, a które w chwili wejścia w życie tej ustawy pobierają pensję sierocińską, podwyższa się tę pensję do kwoty 120 K na jedną sierotę, a do kwoty najwyżej 400 K na wszystkie dzieci razem.

Ustanowione w art. 52. ustawy emerytury i pensje wdowie podwyższył Sejm następnie uchwałą z dnia 2. listopada 1908, jak następuje:

I. Nauczycielom i nauczycielkom, którym przyznano emerytury przed wejściem w życie ustawy z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49., podwyższa się w drodze łaski tę emeryturę do kwoty 500 K, o ile jej w tej wysokości nie pobierają, a niezdolni są do wszelkiego zarobkowania.

Nauczycielom i nauczycielkom, których emerytura wynosi 500 koron i wyżej, podwyższa się w drodze łaski pobory o 5% rocznie.

II. Wdowom po nauczycielach, którym przyznano pensję wdowią przed wejściem w życie ustawy z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49. podwyższa się w drodze łaski tę pensję do kwoty 400 koron.

Wdowom, pobierającym już 400 koron i wyżej, podwyższa się w drodze łaski pensję o 5% rocznie.

III. Wstawia się do budżetu krajowego funduszu szkolnego emerytalnego na rok 1909 kwotę 141.876 koron.

Art. 56.

Nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych w etatowe przeszli lub przejdą na nowy etat, uważani będą pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli odrazu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli.

Zapłacić jednakże mają funduszowi owemu jednorazową kwotę, równającą się dwóm procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej, które do emerytury policzone zostały.

Splata tej kwoty uiszczoną być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Wdowom po nauczycielach, które w chwili wejścia w życie tej ustawy, na mocy ustaw poprzednich z dnia 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 251., z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16. i z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73, pobierają pensję wdowią oraz dodatki na wychowanie dzieci, podwyższa się tę pensję wdowią i ewentualne dodatki na wychowanie dzieci w stosunku do poborów, jakie zmarły mąż jako nauczyciel szkół ludowych byłby otrzymał, gdyby się doczekał w czynnej służbie wejścia w życie ustawy krajowej z dnia 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49. o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Sierotom po nauczycielu lub nauczycielce, których ojciec i matka nie żyją, a które w chwili wejścia w życie tej ustawy pobierają pensję sierocińską, podwyższa się tę pensję do kwoty 140 koron na jedną sierotę.

Art. 56.

Po pierwszym stałem zamianowaniu w publicznych szkołach ludowych mają nauczyciele wpłacić do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego kwotę równającą się 2% wynagrodzenia i 2% wliczalnej do emerytury części dodatku na mieszkanie, pobieranych przez wszystkie policzone mu do emerytury lata poprzedniej służby nauczycielskiej.

Splata tej kwoty uiszczoną być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 58.

Na pokrycie wydatków, wpływających z tytułu IV. niniejszej ustawy, służy osobno krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny, na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora lub nauczyciela, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;
- e) opłaty kwot dwuprocentowych, powyżej oznaczonych w artykule 56;
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy;
- g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40-letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat, pod lit. f) wymienionych.

Art. 63.

Postanowienia tej ustawy, w których mowa jest o nauczycielu, odnoszą się także do nauczycielek, z wyjątkiem art. 9. ustęp a) i b), art. 16. ustęp czwarty, oraz art. 36., 43—49., 52., 54. i 55.

Art. 58.

Na pokrycie wydatków, wpływających z tytułu IV. niniejszej ustawy, służy osobno krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

- a) dochody majątku zakładowego;
- b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego;
- c) zapisy i darowizny, na ten cel przeznaczone;
- d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora lub nauczyciela, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;
- e) opłaty kwot dwuprocentowych, powyżej oznaczonych w artykule 56;
- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% rocznych poborów wliczalnych do emerytury, a przy każdym podwyższeniu tychże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznych poborów wliczalnych do emerytury;

g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 40-letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat, pod lit. f) wymienionych.

Art. 63.

Postanowienia tej ustawy, w których mowa jest o nauczycielu, odnoszą się także do nauczycielek, z wyjątkiem art. 9. ustęp a) i b), art. 16. ustęp trzeci pod a), b), c) i d), oraz ustęp czwarty pod a) i b), wreszcie art. 36., 43—49., 52., 54. i 55.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. lipca 1914.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Rezolucye.

Nadto zgodnie z uchwałą komisji budżetowej komisja szkolna wnosi:

1. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, aby zaliczając do nowo ustanowionych kategorii płac nauczycieli umieszczonych w różnych stopniach dawniejszego systemu, trzymała się zasady, iż należy do wyższych stopni zaliczać tych nauczycieli, którzy i poprzednio należeli do stopni wyższych bez względu na klasę, a zatem, aby oparła to zaliczanie na liczbie lat służby spędzonej na stałej posadzie.

2. Sejm wyznacza gminie miasta Lwowa stałą roczną dotację w wysokości 300.000 kor, počąwszy od 1. lipca 1914 na częściowe pokrycie wydatków, ponoszonych przez tę gminę na płace nauczycieli szkół ludowych, a spowodowanych przez niniejszą ustawę.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawiania corocznie powyższej dotacyi w sumie 300.000 kor. do preliminarza budżetu funduszu krajowego.
